

Legea Cu privire la Cartea Roșie a Republicii Moldova

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul și sfera de reglementare

Prezenta lege reglementează relațiile sociale în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale dispărute, critic periclitate, periclitate, vulnerabile, rare și nedeterminate, incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova (în continuare – Cartea Roșie), în scopul prevenirii dispariției și asigurării conservării fondului lor genetic, stabilește bazele juridice ale ținerii Cărții Roșii, atribuțiile autorităților publice de toate nivelurile și ale instituțiilor științifice în domeniu.

Articolul 2. Sfera de aplicare

(1) Sfera de aplicare a prezentei legi se extinde asupra speciilor de plante și animale de pe teritoriul Republicii Moldova incluse în Cartea Roșie.

(2) Cartea Roșie constituie baza pentru elaborarea și realizarea programelor (planurilor de acțiuni) de protecție și restabilire a speciilor de plante și animale incluse în ea.

Articolul 3. Principii generale

Prezenta lege are la bază următoarele principii generale:

a) prioritatea scopurilor și activităților de conservare a speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie;

b) reglementarea relațiilor în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie;

c) respectarea tratatelor internaționale în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie;

d) responsabilitatea persoanelor fizice și juridice pentru prejudiciul cauzat obiectelor Cărții Roșii;

e) obligativitatea executării legislației în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie.

Articolul 4. Noțiuni de bază

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

Cartea Roșie – document oficial care include lista speciilor de plante și animale dispărute, critic periclitare, periclitare, vulnerabile, rare și nedeterminate de pe teritoriul Republicii Moldova, informația generală privind statutul, starea, arealul, precum și metodele de protecție, conservare și răspândire a acestora;

obiecte ale Cărții Roșii – speciile de plante și animale raportate la categoria resurselor naturale de importanță națională și supuse unui regim special de protecție, conservare și restabilire;

specie dispărută – specie care nu a mai fost găsită în ultimii 30 de ani, după cercetări repetate, în locurile stabilite, precum și în alte locuri cunoscute și asemănătoare;

specie critic periclitată – specie amenințată cu dispariția în viitorul apropiat din habitatele naturale;

specie periclitată – specie în pericol de exterminare, a cărei supraviețuire este improbabilă dacă factorii cauzali continuă să influențeze starea ei;

specie vulnerabilă – specie despre care se consideră că în timpul apropiat va trece în categoria speciei periclitare, dacă factorii cauzali vor continua să afecteze starea ei;

specie rară – specie care în prezent nu este amenințată cu dispariția, dar care se află sub risc din cauza arealului redus;

specie nedeterminată – specie care aparține uneia dintre categoriile de raritate, dar pentru care nu există suficientă informație pentru a preciza exact categoria căreia îi aparține;

specie endemică – specie răspândită în stare sălbatică numai într-o anumită regiune;

specie relictă – specie izolată, datorită modificărilor geografice, pe o suprafață restrânsă din vechiul său areal;

folosință specială – folosirea obiectelor Cărții Roșii în scopuri științifice și de selecție, în scopuri culturale, pentru operațiuni de export, precum și în cazurile unor îmbolnăviri în masă a plantelor și animalelor;

monitoring de stat – sistem de observări permanente asupra răspândirii, numărului de indivizi, stării, structurii, calității, precum și a suprafeței locurilor de răspândire, a obiectelor Cărții Roșii;

statut de raritate – actul care indică gradul și starea de periclitare a speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie.

Articolul 5. Cadrul juridic în domeniul protecției, folosinței și restabilirii

speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie

(1) Cadrul juridic în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie se constituie din Constituția Republicii Moldova, din tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, din prezenta lege, precum și din alte acte normative în domeniu.

(2) În cazul în care un tratat internațional la care Republica Moldova este parte conține alte reglementări decât cele prevăzute de legislația națională în domeniul protecției, folosinței și restabilirii speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie, se vor aplica prevederile tratatului internațional.

Articolul 6. Subiecții raporturilor de drept ale obiectelor Cărții Roșii

Subiecții raporturilor de drept ale obiectelor Cărții Roșii sînt statul, persoanele fizice și juridice care dețin în proprietate specii de plante și animale incluse în Cartea Roșie.

Articolul 7. Dreptul de proprietate asupra obiectelor Cărții Roșii

(1) Obiectele Cărții Roșii constituie proprietate publică sau privată. Obiectele Cărții Roșii amplasate pe terenurile private constituie proprietate publică.

(2) Legalitatea aflării obiectelor Cărții Roșii în proprietate privată se confirmă prin documentele corespunzătoare.

Articolul 8. Reglementarea și controlul de stat în domeniul protecției, folosinței și restabilirii obiectelor Cărții Roșii

(1) Reglementarea și controlul de stat în domeniul protecției, folosinței și restabilirii obiectelor Cărții Roșii se exercită de Guvern, de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, de organele abilitate cu protecția fondurilor cinegetic și piscicol, de alte organe de specialitate ale administrației publice, precum și de autoritățile administrației publice locale, conform competențelor lor.

(2) Competențele organelor abilitate în domeniul protecției, folosinței și restabilirii obiectelor Cărții Roșii sînt stabilite de prezenta lege, Legea privind protecția mediului înconjurător, Legea regnului animal, Legea cu privire la protecția plantelor, Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat și de alte acte normative.

Capitolul II. PROTECȚIA ȘI RESTABILIREA OBIECTELOR CĂRȚII ROȘII

Articolul 9. Asigurarea protecției și restabilirii obiectelor Cărții Roșii

(1) Protecția și restabilirea obiectelor Cărții Roșii se asigură prin:

- a) aplicarea rezultatelor cercetărilor științifice în scopul elaborării condițiilor de protecție și restabilire;
- b) stabilirea unui statut juridic special pentru speciile de plante și animale incluse în Cartea Roșie, interzicerea sau limitarea folosinței lor;
- c) respectarea principiilor de protecție a acestora în procesul de elaborare a actelor legislative și a altor acte normative;
- d) desfășurarea activităților de identificare a habitatelor, efectuarea observațiilor permanente (monitorizării) asupra stării populațiilor lor;
- e) crearea prioritară a obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat, precum și crearea rețelei ecologice, în teritoriile unde se află (cresc) obiectele Cărții Roșii și pe căile de migrare a speciilor de animale incluse în Cartea Roșie;
- f) crearea centrelor și a băncilor genetice de date pentru conservarea obiectelor menționate;
- g) cultivarea lor în condiții speciale (grădini zoologice, pepiniere, grădini botanice și dendrologice);
- h) aplicarea unor cerințe speciale de protecție a lor la amplasarea obiectivelor industriale, la soluționarea problemelor ce țin de repartizarea terenurilor, la elaborarea documentației de proiect și planificare, la efectuarea evaluării impactului asupra mediului și/sau, după caz, a evaluării biodiversității în conformitate cu Legea nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;
- i) contribuirea la restabilirea, pe cale naturală, a populațiilor de specii de plante și animale incluse în Cartea Roșie, introducerea și reintroducerea unor asemenea specii în mediul lor natural;
- j) întreținerea și înmulțirea lor în condiții special create;
- k) stimularea instituțiilor științifice, de învățământ, a agenților economici, precum și a cetățenilor, în vederea desfășurării de activități în domeniul conservării, protecției și restabilirii obiectelor Cărții Roșii;
- l) realizarea activităților de instruire și educație în domeniu în rândul populației;
- m) stabilirea unor sancțiuni mai drastice de răspundere administrativă, civilă și penală pentru nimicirea și vătămarea obiectelor Cărții Roșii, precum și pentru cauzarea de daune habitatelor;
- n) aplicarea altor măsuri conform legislației.

(2) Problemele transfrontaliere ce țin de protecția și restabilirea obiectelor Cărții Roșii se soluționează prin încheierea și realizarea acordurilor bilaterale și multilaterale, prin crearea rezervațiilor biosferei, a rezervațiilor naturale, a parcurilor naționale și a altor obiecte interstatale, care vor fi incluse în fondul ariilor naturale protejate de stat.

(3) Speciile de plante și animale dispărute, critic periclitare, periclitare, vulnerabile, rare și nedeterminate incluse în Lista Roșie a Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii (UICN), în Lista Roșie Europeană sau în Cartea Roșie a Comunității Statelor Independente, care se află (cresc) pe teritoriul Republicii Moldova, pot fi incluse și în Cartea Roșie a Republicii Moldova, însă lor li se poate atribui un alt statut în conformitate cu legislația națională și internațională.

Articolul 10. Condițiile de folosință specială a obiectelor Cărții Roșii

(1) Folosința specială a obiectelor Cărții Roșii se permite numai în scopuri științifice și de selecție, inclusiv în scopuri de reproducere, răspândire, cultivare/creștere, aclimatizare a fiecărui reprezentant în parte, precum și în scopuri culturale (circ, expoziții zoologice și botanice, acvarii etc.), pentru operațiuni de export, în cazurile unor îmbolnăviri în masă ale plantelor și animalelor.

(2) Folosința specială a obiectelor Cărții Roșii se face pe baza autorizației eliberate de către autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, cu avizul Academiei de Științe a Moldovei.

"(2-1) Pentru obținerea autorizației, persoanele fizice și juridice prezintă următoarele documente:

a) cerere, în care se indică următoarele date:

- denumirea persoanei juridice sau numele și prenumele persoanei fizice, sediul sau adresa;
- denumirea obiectului regnului animal sau vegetal (în limbile moldovenească și latină ori rusă, după caz);
- descrierea obiectului Cărții Roșii (individ matur sau pui/puiet, ouă, icre sau alte părți ale animalului/plantei);
- cantitatea/numărul obiectelor Cărții Roșii;
- scopul folosinței obiectelor Cărții Roșii;
- modul preconizat de dobândire a animalelor sau de colectare a plantelor;
- uneltele de dobândire a animalelor sau de colectare a plante lor;

- locul de dobândire a animalelor sau de colectare a plante lor;
 - modul de folosință a obiectelor Cărții Roșii;
 - datele despre condițiile de transportare a obiectelor Cărții Roșii către locul de folosință;
 - termenul preconizat pentru folosință temporară a obiectelor Cărții Roșii;
 - persoana responsabilă pentru folosința obiectelor Cărții Roșii;
- b) copia certificatului de înregistrare a întreprinderii (pentru subiecții activității de întreprinzător);
- c) documentul ce confirmă necesitatea sau scopul folosinței obiectelor Cărții Roșii (argumente științifice, contract încheiat cu o instituție științifică etc.);
- d) avizul Academiei de Științe a Moldovei;
- e) acordul autorității centrale pentru silvicultură, în cazul dobândirii animalelor sau colectării plantelor în fondul forestier de stat;
- f) acordul deținătorului funciar al obiectelor și ca mpixelor protejate de stat, în cazul dobândirii sau colectării obiectelor regnului animal sau vegetal în fondul ariilor naturale protejate de stat.
- (3) Modul și condițiile de eliberare a autorizației pentru folosința specială a obiectelor Cărții Roșii, precum și modelul acesteia sînt elaborate de autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Articolul 11. Drepturile și obligațiile deținătorilor de obiecte ale Cărții Roșii proprietate privată

(1) Deținătorii de obiecte ale Cărții Roșii proprietate privată au dreptul de a le întreține în continuare sau, în imposibilitatea de asigurare a unor condiții necesare de protecție și conservare, de a le transmite, pentru întreținere, instituțiilor științifice sau organizațiilor specializate.

(2) Deținătorii de obiecte ale Cărții Roșii proprietate privată sînt obligați:

- a) să respecte cerințele de protecție și conservare a acestor obiecte, stabilite în tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și în legislația națională;
- b) să înregistreze aceste obiecte la autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

Capitolul III. ȚINEREA CĂRȚII ROȘII

Articolul 12. Ținerea Cărții Roșii

(1) Prin ținerea Cărții Roșii se înțelege:

- a) colectarea, analiza și aprecierea datelor despre speciile de plante și animale incluse în ea;
- b) crearea și menținerea bazei de date despre obiectele lumii vegetale și animale;
- c) stabilirea criteriilor de includere în Cartea Roșie și excludere din aceasta a speciilor de plante și animale;
- d) elaborarea, editarea și distribuirea Cărții Roșii;
- e) elaborarea și implementarea măsurilor speciale de protecție a obiectelor Cărții Roșii, inclusiv crearea ariilor naturale protejate de stat și a băncilor genetice de date;
- f) eliberarea autorizațiilor pentru folosința specială a obiectelor Cărții Roșii.

(2) Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător elaborează programe și strategii naționale privind protecția și conservarea speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie, restabilirea locurilor de viață și reproducere a acestora.

Articolul 13. Organizarea Ținerii Cărții Roșii

(1) Ținerea Cărții Roșii se află în competența autorității centrale abilitate cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

(2) Asigurarea informațională pentru ținerea Cărții Roșii se face în baza datelor sistematice din cadastrele regnului vegetal și animal, din cadastrul obiectelor și complexelor din fondul ariilor naturale protejate de stat, a altor informații științifice. Asigurarea metodologică de ținere a Cărții Roșii este de competența Academiei de Științe a Moldovei.

Articolul 14. Evidența de stat a obiectelor Cărții Roșii

(1) Speciile de plante și animale incluse în Cartea Roșie sînt supuse evidenței de stat în modul stabilit de legislație.

(2) Fiecare specie de plante și animale inclusă în Cartea Roșie se descrie după cum urmează: denumirea științifică (în limbile de stat și latină); statutul; răspîndirea; habitatul; aspectul cantitativ; factorii limitativi; particularitățile biologice și ecologice;

cultivarea (pentru plante) și reproducerea în captivitate (pentru animale); starea de protecție și măsurile de protecție. Articolul pentru fiecare specie de plante și animale inclusă în Cartea Roșie este însoțit de harta arealelor pe teritoriul țării și de imaginea speciei respective.

(3) Ordinea descrierii speciilor de plante și animale în Cartea Roșie se stabilește de către Comisia Națională a Cărții Roșii.

(4) Informația despre editarea Cărții Roșii și datele despre speciile de plante și animale incluse în ea sînt puse la dispoziția publicului larg, autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor științifice și de învățămînt și altor organizații interesate, prin toate mijloacele disponibile, inclusiv electronice.

(5) Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător va asigura autoritățile administrației publice centrale și locale, instituțiile și organizațiile responsabile cu informația despre arealul, numărul și statutul obiectelor Cărții Roșii, precum și cu datele despre reducerea efectivului, distrugerea și afectarea locurilor de răspîndire, pieirea și îmbolnăvirea lor.

Articolul 15. Comisia Națională a Cărții Roșii

(1) În scopul asigurării științifice a ținerii Cărții Roșii, pregătirii propunerilor privind includerea în Cartea Roșie și excluderea din aceasta a speciilor de plante și animale, organizării elaborării măsurilor de protecție și conservare a speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie, se constituie Comisia Națională a Cărții Roșii, cu statut de organ consultativ, care activează pe baze obștești.

(2) Comisia Națională a Cărții Roșii se constituie din 15 membri și include reprezentanți ai Academiei de Științe a Moldovei și ai altor instituții științifice, ai autorității centrale abilitate cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, ai autorității centrale pentru silvicultură și ai altor autorități și instituții a căror activitate are tangențe cu domeniul respectiv.

(3) Componența nominală și Regulamentul Comisiei Naționale a Cărții Roșii se aprobă de Guvern, la propunerea autorității centrale abilitate cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător.

(4) Asigurarea tehnico-materială a activității Comisiei Naționale a Cărții Roșii ține de competența autorității centrale abilitate cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător (Fondul Național pentru Mediu)

Articolul 16. Organizarea monitoringului de stat a obiectelor Cărții Roșii

(1) Academia de Științe a Moldovei, în comun cu autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător și autoritatea centrală pentru silvicultură, asigură organizarea și efectuarea monitoringului obiectelor Cărții Roșii.

(2) Structura, conținutul și modul de efectuare a monitoringului obiectelor Cărții Roșii se stabilesc de către Comisia Națională a Cărții Roșii.

Articolul 17. Categoriile speciilor rare de plante și animale din Republica Moldova

(1) Conform statutului de raritate, se stabilesc următoarele categorii de raritate, care indică gradul și starea de periclitate a speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie:

a) dispărută (EX);

b) critic periclitată (CR);

c) periclitată (EN);

d) vulnerabilă (VU);

e) rară (R);

f) nedeterminată (I).

(2) Comisia Națională a Cărții Roșii poate decide modificarea categoriei de raritate a speciilor de plante și animale incluse în Cartea Roșie.

Articolul 18. Includerea speciilor de plante și animale în Cartea Roșie

(1) Temei pentru includerea în Cartea Roșie a unei specii de plante sau animale servesc următoarele criterii: reducerea efectivului, restrângerea arealului, înrăutățirea condițiilor de existență, confirmarea necesității de a efectua măsuri urgente, necesare pentru protecția speciei indicate.

(2) În Cartea Roșie se includ, în primul rând, speciile endemice și relict, speciile amplasate la hotarul arealurilor, speciile de însemnătate științifică deosebită, precum și speciile al căror efectiv numeric s-a redus în urma influenței factorilor antropici.

(3) Propuneri, către Comisia Națională a Cărții Roșii, cu privire la includerea în Cartea Roșie a speciilor de plante și animale pot face instituțiile de cercetări și științifice, autoritățile publice centrale, savanții și specialiștii în domeniu. Comisia Națională a Cărții Roșii înregistrează propunerile și le examinează, din punct de vedere științific, sub aspectul necesității includerii speciilor vizate în Cartea Roșie, al gradului de

periclitare a speciilor și al necesității întreprinderii unor măsuri pentru protecția sau restabilirea efectivului lor.

(4) La propunerea Comisiei Naționale a Cărții Roșii, autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător aprobă hotărârea cu privire la includerea în Cartea Roșie a speciilor de plante și animale din Republica Moldova critic periclitare, periclitare, vulnerabile, rare și nedeterminate.

Articolul 19. Excluderea speciilor de plante și animale din Cartea Roșie

(1) Speciile de plante și animale incluse în Cartea Roșie care sînt considerate, potrivit ultimelor date științifice, în afara pericolului de dispariție sau complet dispărute urmează a fi excluse din Cartea Roșie.

(2) Comisia Națională a Cărții Roșii examinează propunerile cu privire la excluderea speciilor de plante și animale din Cartea Roșie, cu respectarea procedurilor utilizate la includerea acestora în Cartea Roșie.

(3) La propunerea Comisiei Naționale a Cărții Roșii, autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător aprobă hotărârea cu privire la excluderea speciilor de plante și animale din Cartea Roșie.

Articolul 20. Pregătirea pentru editare, editarea și distribuirea Cărții Roșii

(1) Pregătirea Cărții Roșii pentru editare ține de competența Comisiei Naționale a Cărții Roșii.

(2) Pregătirea pentru editare a Cărții Roșii include:

a) examinarea și aprobarea în modul stabilit:

- a listei speciilor de plante și animale care necesită a fi incluse în Cartea Roșie;

- a listei speciilor de plante și animale care necesită a fi excluse din Cartea Roșie;

b) pregătirea manuscrisului Cărții Roșii, inclusiv a materialelor ilustrative și topografice necesare.

(3) Pentru planificarea activităților urgente ce țin de protecția, conservarea și restabilirea efectivului speciilor de plante și animale, indiferent de perioada de editare a Cărții Roșii, Comisia Națională a Cărții Roșii va asigura pregătirea și distribuirea listei obiectelor regnului vegetal și animal incluse în sau excluse din Cartea Roșie în perioada de reeditare a acesteia.

(4) Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător va asigura editarea și distribuirea Cărții Roșii nu mai rar decît o

dată la 10 ani.

Articolul 21. Finanțarea lucrărilor privind ținerea Cărții Roșii și a măsurilor de conservare, protecție și restabilire a speciilor de plante și animale incluse în ea

(1) Lucrările privind ținerea Cărții Roșii, măsurile de conservare, protecție și restabilire a speciilor de plante și animale incluse în ea se finanțează din contul Fondului Național pentru Mediu, din donațiile sponsorilor străini și locali, din alte surse prevăzute de legislație.

(2) Cartea Roșie va fi distribuită pe gratis bibliotecilor publice, instituțiilor de învățământ și celor științifice de specialitate.

Capitolul IV. RESPONSABILITATEA PENTRU ÎNCĂLCAREA PREZENTEI LEGI

Articolul 22. Responsabilitatea și soluționarea litigiilor

(1) Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea contravențională, civilă sau penală, precum și limitarea dreptului de proprietate privată în cazul comportamentului inuman față de animale ori când acestea sînt purtătoare de infecții sau boli ori prezintă pericol pentru populație (animale turbate etc.), conform legislației în vigoare.

(2) Litigiile privind protecția, folosința și restabilirea obiectelor Cărții Roșii se soluționează de către instanțele judecătorești competente în modul prevăzut de legislație.

Capitolul V. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 23. Obiectele Cărții Roșii aflate, la momentul intrării...

Obiectele Cărții Roșii aflate, la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, în colecțiile persoanelor fizice și juridice constituie proprietate privată a acestora.

Articolul 24. (1) Guvernul, în termen de 6 luni: a) va prezenta ...

(1) Guvernul, în termen de 6 luni:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu dispozițiile prezentei legi;

c) va asigura adoptarea actelor normative pentru aplicarea prezentei legi;

d) va asigura aducerea actelor normative departamentale în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) Academia de Științe a Moldovei, în comun cu autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului înconjurător, în termen de un an, va elabora, iar Comisia Națională a Cărții Roșii va aproba statutul de raritate a speciilor de plante și animale pentru Republica Moldova în baza clasificării internaționale.

Legea este valabilă. Relevanța verificată la 03.09.2021